

1. Inleiding

Als eerste gedeputeerde heb ik de eer om namens de deputatie de provincieraad toe te spreken bij de start van de jaarlijkse budgetbesprekingen ; 9 plenaire vergaderingen bieden ruimschoots de mogelijkheid om uitgebreid te reflecteren over wat tijdens deze legislatuur al gerealiseerd werd en om vooruit te blikken naar de beleidsdoelstellingen voor het voorlaatste jaar van deze legislatuur, die in een sneltreinvaart naar haar einde loopt.

De sfeer rond de budgetbespreking is dit jaar anders dan anders, en wel omwille van de schaduw die de geplande interne staatshervorming werpt over de provincies als intermediair bestuursniveau. Het Groenboek van de Vlaamse regering, dat volgens de planning van Minister Bourgeois nog voor het einde van 2010 zou moeten resulteren in een Witboek, is niet bepaald gunstig voor de provincies. Sommigen spreken zelfs van een Zwartboek. Het zou, indien het onverkort wordt uitgevoerd, een wezenlijke impact hebben op de beleidskracht van de provincie. Ik kom hier later nog op terug, en ongetwijfeld zal uit de verdere debatten blijken dat de impact van de interne staatshervorming niet enkel de provincies als bestuursniveau ernstig kan schaden, maar dat ook voor vele organisaties en beleidsvelden het wegvallen van de provincie als structurele partner niet pijnloos kan opgevangen worden.

Door voldoende tijd uit te trekken voor de budgetbesprekingen krijgen we met ons allen een uitgelezen kans om intensief te debatteren over de beleidsopties en de daaraan gekoppelde budgetten voor 2011 en scherp te stellen op wat de provincie Oost-Vlaanderen in 2011 wil betekenen.

2. Gezond financieel beleid als pijler van het algemeen beleidsprogramma 2007-2012

Het algemeen beleidsprogramma 2007-2012 dat in zitting van 27 maart 2007 door deze vergadering werd gestemd en in 2009 werd omgevormd naar een strategische nota conform de bepalingen van het provinciedecreet rond strategische planning gaat uit van een beleid binnen een strikt budgettair kader dat gebaseerd is op volgende doelstellingen :

- Streven naar een sluitend budget eigen dienstjaar met behoud van de gunstige provinciale fiscaliteit

• Plaatsen van nieuwe beleidsaccenten binnen de beschikbare budgettaire ruimte
Door nadrukkelijk de budgettaire orthodoxie als basis voor de beleidsplanning te nemen is Oost-Vlaanderen er de voorbije vier jaar in geslaagd om beide doelstellingen te realiseren. Het tekort eigen dienstjaar blijft beperkt tot minder dan 8 mln EUR (de rekeningen 2007, 2008 en 2009 sloten telkens af met een boni eigen dienstjaar). De fiscaliteit is, op de indexatie van de APB na, nog identiek aan de fiscaliteit 2001. De belastingdruk per inwoner bedraagt op basis van budgetcijfers 2011 slechts 90.26 Euro. Dat het strikte budgettaire beleid toch de nodige ruimte laat om het provinciaal beleid verder uit te voeren en ook nieuwe beleidsaccenten te plaatsen, hoef ik vermoedelijk niet toe te lichten aan de leden van deze vergadering. Ik verwijs graag naar :

- De invoering van de nieuwe personeelsformatie
- De opstart van een 2^e pensioenpijler
- Investerings in scholen, fietspaden, cultuur (Bibliotheek van de 21^e eeuw, STAM,...)
- Welzijn : 0.7% norm voor ontwikkelingssamenwerking; versterking van de lokale en regionale netwerking via verhoging basissubsidies RWO (regionaal welzijnsoverleg)
- Landbouw : aanbod van landbouw- en plattelandseducatie afstemmen met in 2011 een verdere uitbouw van de kwaliteitszorg
- Communicatie : accent op uitvoering van het regiomarketingplan dat gebouwd is rond vier pijlers (fiets- en wielervedprovincie, kennis en innovatie, cultuur en water)
- Ict : vernieuwen van printer-copierpark, voorzien van een beheersysteem (gezonder, groener, minder, goedkoper en efficiënter afdrucken)
- Finalisering afbakening kleinstedelijke gebieden,...

3. Strategisch meerjarenplan 2007-2012

Het voorliggende strategische meerjarenplan 2007-2012 bestaat uit twee delen :
De strategische nota van het meerjarenplan en de financiële nota van het meerjarenplan

a. De strategische nota van het meerjarenplan

In de strategische nota worden de beleidsdoelstellingen en de beleidsopties voor het extern en intern te voeren provinciebeleid op elkaar afgestemd en geïntegreerd weergegeven. De nota is opgebouwd rond 8 organisatiebrede strategische doelstellingen :

- Zorgen voor morgen
- Iedereen mee
- Tot uw dienst
- Steeds vernieuwend
- Samen sterk
- Klant is koning
- Oost-vlaanderen boven
- Efficiënt besturen

Deze OSD's worden voor de zeven beleidsdirecties en vier ondersteunende departementen vertaald in een honderdtal sectorgedefinieerde strategische doelstellingen.

Het resultaat vindt u in het betreffende document.

b. De financiële nota bij het meerjarenplan

De financiële nota bij het meerjarenplan wordt in afwachting van de invoering van de nieuwe beleids- en beheercyclus ingevuld door het financieel meerjarenplan.

In dit plan wordt aangetoond dat met het huidige beleid tot 2014 een budget kan opgesteld worden dat sluit met een ruim overschot (zie p. 57 van het strategisch meerjarenplan). Dit plan toont aan dat de beleidskeuze gebaseerd op budgettaire orthodoxie geen hinderpaal is voor een verderzetting van het provinciaal beleid en ook de ruimte gecreëerd heeft om nieuwe initiatieven te nemen.

Als eerste gedeputeerde en gedeputeerde van financiën volg ik met enige verbazing de discussie rond het weg te werken deficit van de verschillende Belgische overheden waarbij ook de lokale en regionale besturen hun duit in het zakje zouden moeten doen. Vreemd zou u denken, want het budgettair evenwicht is een wettelijke verplichting voor de lokale en regionale besturen. Een en ander heeft echter te maken met de ESR95-norm, waarin de berekening van het budgettair evenwicht voor alle Europese overheden vervat zit. Zonder al te boekhoudtechnisch te worden zitten de verschillen onder meer in het feit dat ESR95 geen onderscheid maakt tussen gewone en buitengewone dienst, waardoor investeringen integraal meetellen in de berekening van het evenwicht. Op heden is de impact voor de lokale en regionale besturen nog niet uitgeklaard, maar ik maak mij sterk dat Oost-Vlaanderen budgettair voldoende bewapend is om ook deze uitdaging met vertrouwen tegemoet te zien.

4. Budget 2011 – beleidsnota

De vraag 'Wat gaan we doen in 2011?' is het uitgangspunt voor de beleidsnota. De beleidsnota verwoordt het beleid dat de provincie gedurende 2011 zal voeren en

concretiseert de beleidsdoelstellingen die geformuleerd worden in de strategische nota van het meerjarenplan 2007-2012.

Er werd een belangrijke stap gezet in het groeiproces om het provinciaal beleid, conform de decretale verplichtingen, in doelstellingen te vertalen. Voor 2011 zijn alle sectorgedefinieerde strategische doelstellingen (zie strategisch meerjarenplan) vertaald in operationele doelstellingen en werden, waar nuttig, ook acties geformuleerd.

De operationele doelstellingen zijn geformuleerd voor nieuw (niet-recurrent) beleid of beleidselementen uit de hertaalde strategische nota waar in 2011 extra aandacht aan wordt geschonken. Verder werden de direct toewijsbare budgetten aan de prioritaire operationele doelstellingen gekoppeld. Hierdoor wordt de financiële opvolging van de operationele doelstellingen mogelijk. Een voorbeeld :

P. 16 van de beleidsnota : landbouw

- OSD - zorgen voor morgen
 - SSD - Duurzame bedrijfssystemen stimuleren op het vlak van techniek, milieu, landschap en omgeving
 - OD - natuurlijk landbouwbeheer stimuleren
 - 4 acties (demovelden, soortenfiches, verspreiden bloemenzaden, praktijkdagen hakhoutbeheer)
 - 25.000 EUR rechtstreeks toewijsbare exploitatieuitgaven

De overige uitgaven en ontvangsten zijn ondergebracht onder de doelstelling "gelijkblijvend beleid". Hieronder vallen alle personeelskosten, algemene werkingskosten, steeds terugkerende kredieten zoals verzekeringen, onderhoudscontracten en dergelijke. Hierdoor wordt voor het eerst een volledige koppeling tussen beleids- en financiële nota gerealiseerd. Deze koppeling wordt samengevat op p. 129 van de beleidsnota.

Ik kom straks nog even terug op BBC, waarmee ik niet de Britse openbare omroep maar wel de beleids- en beheerscyclus voor de gemeenten, ocmw's en provincies bedoel, maar bij het lezen van het strategische meerjarenplan en de beleidsnota blijkt al duidelijk dat de nieuwe regelgeving een grote impact zal hebben op de wijze waarop de lokale en regionale besturen hun beleid voorbereiden, uitvoeren en evalueren. Ongetwijfeld zal met BBC de beleidsplanning verder geprofessionaliseerd worden, maar het zal van alle actoren een blijvend engagement vereisen om met de

nieuwe regelgeving ook een reële meerwaarde voor de bestuurlijke kwaliteit te realiseren.

5. Budget 2011 – financiële nota

Met de financiële nota van het budget 2011 ben ik aan de cijfertjes beland. Niet altijd het meest sexy gespreksonderwerp, maar toch nog steeds essentieel in het budgetdebat dat voor ons ligt. Plannen via doelstellingen, BBC, ... is allemaal mooi, maar de cijfertjes blijven de ultieme toetssteen bij de beoordeling van de haalbaarheid van al dat moois. En, ik ben verheugd om samen met u vast te stellen dat de cijfers voor 2011 blijvend mooi ogen : een matig tekort eigen dienstjaar (waarbij ik er ervaringsgewijs van uit ga dat dit resulteert in een rekening met een boni), een realistische maar voorzichtige inschatting van de ontvangsten, een correcte inschatting van alle uitgaven en een investeringsprogramma dat, mede door een ruimere autofinanciering, onze schuldpositie niet verslechtert. Het voorliggende budget biedt ook een aantal nieuwe beleidsaccenten, maar daar kom ik op terug bij het overlopen van de financiële nota.

a. Gewone dienst : saldo eigen dienstjaar 2011

Het verschil tussen de voor 2011 geraamde ontvangsten en uitgaven bedraagt 7.89 mln EUR, wat in de lijn ligt van het tekort 2010 en vorige jaren, en waar we vrij zeker kunnen zijn dat de rekening 2011 met een boni zal sluiten. De cijfers vindt u samengevat terug op p. 4 van het verslag aan de raad.

Ontvangsten	2010 initieel	2011	
60 - prestaties	13 712 771	14 131 917	3.06%
61 - overdrachten	211 949 510	220 265 555	3.92%
62 - schuld	3 726 169	4 040 114	8.43%
63 - totaal gewone ontvangsten	229 388 450	238 437 586	3.94%
Uitgaven			
70 - personeel	122 281 641	128 640 277	5.20%
71 - werkingskosten	28 954 736	29 303 213	1.20%
72 - overdrachten	52 668 951	53 770 507	2.09%
7x - schuld	33 440 193	34 620 684	3.53%
73 - totaal gewone uitgaven	237 345 521	246 334 681	3.79%
mali eigen dienstjaar	7 959 071	7 897 095	

b. De gewone ontvangsten

Het gros van de gewone ontvangsten eigen dienstjaar bestaat uit overdrachten (220 mln EUR) en de ontvangsten uit prestaties (14,1 mln EUR); de schuldontvangsten (4 mln. EUR) zijn procentueel verwaarloosbaar.

De schuldontvangsten nemen toe wegens het opnieuw inschrijven van een dividend van de Gemeentelijke Holding (347.000 EUR), wat een aanduiding is dat de financiële storm waarin de Gemeentelijke Holding was terechtgekomen, toch enigszins is gaan luwen.

De belangrijkste ontvangsten zijn :

- Pensioenfonds, bijdrage in de pensioenlasten 7 719 280 EUR
- Intresten van financiële rekeningen 800 000 EUR

De huidige rentevoeten zijn historisch laag, wat weliswaar drukt op het rendement van onze korte termijn beleggingen, maar wat anderzijds ook een positieve impact heeft op de rentelast van onze schuldportefeuille.

- Provinciefonds 20 603 561 EUR

Met enige "dankbaarheid" stel ik vast dat Vlaanderen na vorig jaar enig snoeiwerk te hebben verricht in het Provinciefonds, nu opnieuw de decretaal bepaalde indexatie van 3.5% doorvoert. Ik hoed me voor enig cynisme, maar ik vrees toch dat dit niet helemaal in lijn ligt met de plannen die minister Bourgeois in zijn Groenboek uit de doeken heeft gedaan.

- Algemene provinciebelasting 45 000 000 EUR
- Opcentiemen onroerende voorheffing 82 131 604 EUR

Uit de vergelijking met de andere Vlaamse Provincies blijkt dat enkel Vlaams-Brabant (marginaal – rekeningcijfers 2009) beter scoort. Op 10 jaar tijd is de fiscale druk in Oost-Vlaanderen onveranderd gebleven; enkel de inflatie wordt gecompenseerd. Mensen die op lokaal vlak een politiek mandaat uitoefenen, zullen ongetwijfeld bevestigen dat de fiscale evolutie mooi oogt.

Een correcte inning van de provinciebelasting is prioritair voor de deputatie. Dat elke Oost-Vlaamse belastingplichtige de verschuldigde belasting ook betaalt, draagt ongetwijfeld mee bij aan de matige en constante Oost-Vlaamse belastingdruk. Onze belastingadministratie mag hiervoor zeker een pluim op de hoed steken.

- Weddetoelagen onderwijs 49 439 000 EUR
- Werkingstoelagen onderwijs 4 595 782 EUR
- Tehuis Heynsdaele: toelagen 3 250 000 EUR
- Centrum voor milieuonderzoek: prestaties 1 377 000 EUR

c. De gewone uitgaven

De gewone uitgaven eigen dienstjaar stijgen met 8,9 mln EUR tot 246 mln EUR.

i. Personeel

De personeelskosten stijgen met 5.2% (zie grafiek 7 – p.13 van toelichtingen). Hierin zit ook de stijging van het gesubsidieerd personeel onderwijs vervat (+ 4.8 mln EUR), gecompenseerd door weddetoelagen.

Exclusief het onderwijs blijft de stijging beperkt tot 3.3%; in deze stijging zitten de nodige middelen vervat voor één indexsprong, voor de baremieke verhogingen, voor de verdere invulling van de personeelsformatie, voor de verhoogde bijdrage aan het Pensioenfonds en de opstart van een 2e pensioenpijler contractuelen.

- In functie van het nog voor te leggen financieringsplan verhoogt de bijdragevoet aan het Pensioenfonds (van 27% naar 29.5%). Voor de aangeslotenen bij pool 2 van RSZPPO bedroeg deze bijdragevoet in 2010 al 29.5% en stijgt hij naar 32.5% voor 2011. Bij die stijging maakte het beheerscomité van RSZPPO de bedenking dat een werkgeversbijdrage van 32.5% onvoldoende is om de pensioenen in 2011 uit te betalen (het verschil wordt toegereden met de opgebouwde, maar snel slinkende reserves). De opbouw van pensioenreserves via het Pensioenfonds maakt dat Oost-Vlaanderen veel meer immuun is tegen de dreigende en voorspelde explosie van de pensioenkost van haar statutaire ambtenaren.
- De voorbije jaren werd telkens het engagement bevestigd om de CAO rond de opstart van een 2^e pensioenpijler voor contractuelen loyaal uit te voeren. In de raad van 10 november stemde deze vergadering in met de plannen om aan te sluiten bij het door RSZPPO opgestarte systeem, waarbij RSZPPO de werkgeversbijdragen int en waarbij het consortium Ethias-Dexia instaat voor het beheer van de gelden (met een gewaarborgd minimumrendement voor de contractuele personeelsleden). Voor 2010 en 2011 wordt de bijdrage op 1% van de weddemassa bepaald, in 2012 zou dit stijgen naar 2%. Op termijn biedt de 2^e pensioenpijler de mogelijkheid om een deel van de kloof tussen het statutair en contractueel pensioen op een correcte manier te verminderen.
Met 2% werkgeversbijdrage kan ongeveer 43% van de brutopensioenkloof gedicht worden. Met 2.8% kan 60% van de brutokloof gedicht worden, wat resulteert in een netto-pensioen dat tussen de 85 en de 95% van een statutair rustpensioen ligt.
- In het voorliggende personeelsbudget is ook rekening gehouden met de geleidelijke invulling van de nieuwe personeelsformatie. De nodige budgetten zijn voorzien om alle prioritaire aanwervingen te realiseren. Dat dit kan gerealiseerd

worden binnen het voorliggende budget is te danken aan het feit dat in de nieuwe formatie ook duidelijk rekening is gehouden met het zogenoemde "uitstroomsценario", waarbij vertrekkende personeelsleden niet automatisch vervangen worden. Het is mijn vaste overtuiging dat het strikte budgettaire kader mee bijdraagt aan creatieve oplossingen rond de efficiënte inzet van de beschikbare personeelseffectieven; aanwerven kan, mits grondige motivering en na afweging van mogelijke andere oplossingen.

De evolutie van het aantal VTE (exclusief onderwijs) laten een substantiële daling zien : van 944 VTE eind 2006 naar 892 VTE eind 1^e kwartaal 2010.

ii. De werkingskosten

De werkingskosten stijgen nauwelijks, geheel in de lijn met de gevoerde efficiëntiepolitiek van de voorbije jaren. De beperkte stijging betreft contractuele prijsverhogingen voor onderhoudscontracten, huur etc. De deputatie is er zich van bewust dat de strikte beheersing van de werkingskosten niet evident is, maar de voorbije jaren hebben toch aangetoond dat het mogelijk blijft om binnen quasi hetzelfde werkingsbudget de provinciale dienstverlening op hetzelfde hoge niveau te houden.

iii. De overdrachten

De overdrachten stijgen met 1.1 mln EUR, waarin ook de stijgende loonkosten (indexatie en baremieke verhogingen) van de paraprovinciale vzw's en autonome provinciebedrijven vervat zijn. Ik verwijs naar de subsidielijst (zie bijlagen p.77 e.v.) waarin alle subsidies per functie opgesomd worden. Die lijst geeft een indrukwekkend overzicht van alle organisaties en initiatieven die rechtstreeks financieel ondersteund worden door provincie Oost-Vlaanderen. Naast het vele studiewerk dat al verricht is in het kader van de discussies rond het Groenboek vormt de subsidielijst een mooie illustratie van wat en voor wie de provincie allemaal doet. Ongetwijfeld stof tot nadenken als de pen in de inkt gedoopt wordt om het grote Witboek te schrijven.

iv. De schulduitgaven

- De schulduitgaven stijgen met 3.4% tov 2010. In 2010 daalden de schulduitgaven door het feit dat de opname van een aantal leningen voor de investeringsuitgaven 2008 werd uitgesteld omwille van de sterk gestegen kredietmarges (gevolg van de financiële crisis). Deze leningen werden inmiddels opgenomen wat de schuldlasten terug op het niveau van 2009 brengt.
- De historisch lage rente draagt mee bij aan het onder controle houden van de schulduitgaven. Toch zijn de gevolgen van de bankencrisis nog niet verteerd, en

lijken de zeer lage kredietmarges (die de banken aanrekenen bovenop de kostprijs van het geld) definitief tot het verleden te behoren.

- In het kader van het actief schuldbeheer wordt er van de huidige zeer lage rentetarieven geprofiteerd om de schuldportefeuille gedeeltelijk te herschikken naar meer vaste rentevoeten, waardoor de impact van een mogelijke inflatieopstoot in de toekomst deels geneutraliseerd kan worden. Andere technieken zijn o.m. gebaseerd op het lenen aan korte termijnrente, maar met indekking tegen scherpe rentestijgingen.

De overboekingen van de gewone dienst naar de buitengewone dienst (ter financiering van buitengewone uitgaven die niet door leningen gedekt worden) belopen 4.7 mln EUR (in 2009 2.4 mln en in 2010 3.2 mln EUR), naast de 5.6 mln EUR die vanuit het gewoon reservefonds gehaald wordt om de provinciale bijdrage in het Waalse Krook-project te financieren.

Meer middelen reserveren voor autofinanciering past in het verder beheersen van de provinciale schuldpositie.

d. Buitengewone dienst

Het budget buitengewone dienst is sluitend: de ontvangsten en uitgaven bedragen 46 651 732 EUR. De logica is simpel : de buitengewone uitgaven worden gefinancierd met ofwel eigen middelen ofwel ontvangen investeringssubsidies; het saldo is de schuldfinanciering.

Ik verwijs nog eens naar het algemeen beleidsprogramma waarin bepaald is dat er niet meer geleend zal worden dan het bedrag aan afgeloste leningen, waardoor de uitstaande schuld niet verder toeneemt. Voor de periode 2006-2009 werden voor 85 mln EUR leningen afgelost, en bleef het totaal van de buitengewone uitgaven die met leningen gefinancierd worden, beperkt tot 75 mln EUR.

i. Buitengewone ontvangsten

Naast de leningen waarmee de investeringsuitgaven gefinancierd worden, zijn in het budget 2011 ook voor 2.5 mln EUR te ontvangen investeringssubsidies ingeschreven, waaronder 1.4 mln EUR subsidies AGION in het kader van investeringen onderwijsgebouwen en 650.000 EUR in het kader van investeringen in het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk.

Een ander discussiepunt voor 2011 wordt de mogelijke valorisatie van bepaalde onderdelen van het provinciepatrimonium. In 2010 werden ondermeer het huis 't Ename en het Zuivelcentrum verkocht ; de vrijgekomen budgetten worden aangewend om een

aantal investeringen te financieren en zo de schuldpositie te verbeteren. Ook in 2011 zou onroerend goed zonder toekomstige provinciale bestemming te gelde kunnen gemaakt worden (ik denk bv. aan de gebouwen Gouvernementstraat 26-28). De vraag rijst naar wat er te gebeuren staat met de gebouwen die door het eventuele wit worden van het Groenboek hun provinciale bestemming zouden verliezen. Misschien getuigt het wel van goed huisvaderschap om te bekijken of een aantal van deze gebouwen dan niet beter te gelde kunnen gemaakt worden.

ii. De belangrijkste buitengewone overdrachten zijn:

- Investeringssubsidie Waalse Krook 5 619 840 EUR

De investeringssubsidie aan de Waalse Krook cvba betreft het engagement dat nog in de vorige legislatuur is aangegaan om mee te investeren in het project rond de Waalse Krook. Mogelijks laat het aangekondigde witboek interne staatshervorming dergelijke participatie niet meer toe. Het is niet omdat het in het budget voorzien wordt dat we het moeten/mogen betalen! Temeer de burgemeester van Gent onomwonden pleit voor de afschaffing van de provincie. Waar initieel sprake was van een concertgebouw in brede zin van het woord, zijn de plannen nu concreet om een bibliotheek van de 21^e eeuw te bouwen, samen met partners stad Gent, UGent, IBBT en jawel, ook de Vlaamse Gemeenschap). In de vorige legislatuur werden hiervoor de nodige middelen gereserveerd in het gewoon reservefonds, en deze middelen worden nu ingezet om de eerste 2 schijven van resp. 20% en 40% van het provinciaal aandeel in de bouwwerken te financieren. Zo heeft dit immense project geen verdere impact op de provinciale schuldpositie.

Het gewoon reservefonds sloot vorige legislatuur af op 15 mln EUR (of ruim 2.5 mln EUR meer dan het aangegane engagement). Zoals toen reeds meegedeeld wordt de bijdrage voor de Waalse Krook gefinancierd vanuit het reservefonds. De resterende middelen (6.5 mln EUR) kunnen ingezet worden voor de (her)conditionering van het PAC. Niets belet om in functie hiervan en indien de provinciale financiën het toelaten om in 2012 het reservefonds opnieuw te spijzen.

- Restauratie Sint-Baafskathedraal 578 369 EUR

Dat de restauratie van de Sint-Baafskathedraal een project van onschatbare waarde is, staat buiten kijf. Dat het geen makkelijk dossier is, eveneens. De problematiek rond het bouwheerschap, rond de verschillende subsidiërende

overheden, de techniciteit van de restauratie,...maken dat het correct budgetteren geen sinecure is. Eventuele bijsturingen kunnen via de budgetwijzigingen.

- Investeringssubsidie APB De Gavers 350 000 EUR

iii. investeringen

In het ontwerpbudget worden voor 35.2 mln EUR investeringsuitgaven opgenomen.

Conform het algemeen beleidsprogramma worden de investeringsprojecten gekaderd binnen de beschikbare investeringsruimte, waarbij nauwlettend gewaakt wordt over de schuldpositie. In mensentaal : de deputatie wil niet meer investeren dan wat er jaarlijks aan leningen afgelost wordt, om zo de schuldpositie onder controle te houden.

Voor 2011 wordt er opnieuw een substantieel krediet voor overboeking van gewone naar buitengewone dienst ingeschreven (4.7 mln EUR). Deze autofinanciering beperkt de behoefte aan schuldfinanciering en toont duidelijk aan dat het provinciale budget goed zit.

De belangrijkste geplande investeringen zijn:

- Administratieve gebouwen – groot onderhoud 2 430 000 EUR
- PAC 't Zuid erelonen campus Provincie 3 800 000 EUR

Door het nemen van een aankoopoptie op de resterende kantoorruimte in het Urbisgebouw op het W. Wilsonplein, is de strategische keuze voor een centralisatie van zo veel mogelijk provinciale diensten een feit. In budget 2011 worden al de nodige kredieten voorzien om de voorbereidingen rond de omvorming naar één provinciale campus te kunnen starten. Dit project is beloftevol en moet een meerwaarde bieden voor zowel de toekomstige gebruikers (politiek personeel, administratie en bezoekers) als voor de omgeving van Gent Zuid, die toch dé toegangspoort blijft voor de provinciehoofdplaats Gent.

Het is mijn stellige overtuiging dat dit project een verdere katalysator kan worden in het streven naar meer efficiëntie en uitstraling voor het Provinciebestuur. Degenen die verwijzen naar de onzekerheid rond het provinciale takenpakket (het Groenboek) en daarom pleiten om in dit dossier te surplacen, kan ik geruststellen : dergelijke investering op een uitgelezen locatie zal een provinciaal gebouw genereren waar menig organisatie jaloers zal op zijn. Indien de nachtmerrie van het Groenboek wit (of is het zwart) wordt, blijft er een provinciaal gebouw met commerciële waarde.

- Huysmanshoeve 850 000 EUR
- Puyenbroeck: renovatie buitenbaden 4 100 000 EUR

- Natuurdomeinen – aankopen 1 650 000 EUR
- Aanleg fietspaden lange afstand BFF 1 625 000 EUR

e. Conclusie financiële nota

De voorliggende financiële nota vertaalt de beleidsnota naar de cijfers. Die cijfers zijn goed : een matige fiscaliteit en een strikte uitgavenbeheersing verhinderen niet dat het provinciaal beleid gecontinueerd kan worden. De gevolgde weg laat ook voldoende ruimte om gericht nieuwe initiatieven op te starten (ik denk aan de landbouwnuttigheidsstudies) en tevens blijft Oost-Vlaanderen een belangrijke investeerder.

6. Beleids- en beheerscyclus

Ik zou nu nog een tweetal punten willen aanraken, met name de veranderingen die op til zijn in functie van de nieuwe beleids- en beheerscyclus zoals beslist door de Vlaamse regering en het onvolprezen werkstuk dat het Groenboek is van diezelfde Vlaamse regering.

Ik twijfelde nog een beetje rond de volgorde waarin ik beide onderwerpen zou aansnijden, en kies daarbij toch maar om eerst wat dieper in te gaan op de beleids- en beheerscyclus. Groenboek, Witboek of Zwartboek, hoedanook zullen de lokale en regionale besturen gevat worden door de regelgeving rond de beleids- en beheerscyclus, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering en de bevoegde Vlaamse minister.

Het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de beleids- en beheerscyclus van de gemeenten (BBC), de provincies en de ocmw's bevat een reeks regels rond het meerjarenplan, het budget, de boekhouding en de jaarrekening.

De nieuwe regelgeving zal ook een impact hebben die veel verder gaat dan enkel de budgettaire of boekhoudkundige aspecten; ook de inhoudelijke planning, de uitvoering en de evaluatie van het beleid worden er door geregeld. Belangrijk : het gaat om veel meer dan een nieuwe boekhouding of een nieuw financieel instrumentarium.

De vertaling van het algemeen beleidsprogramma 2007-2012 naar een "strategische nota" met "strategische doelstellingen" en de voorliggende "beleidsnota" waarbij de "strategische doelstellingen" verder uitgewerkt worden in "jaargebonden operationele doelstellingen" waaraan budgetten en acties gekoppeld zijn, vormen een eerste aanzet voor deze nieuwe werkwijze. In voorbereiding van de volledige overschakeling naar het nieuwe systeem (in principe uiterlijk op 1 januari 2014) zullen we ook geconfronteerd worden met begrippen zoals beleidsindicatoren, beleidsopvolging en –beleidsevaluatie.

We hebben daar in de voorbije jaren reeds enige toelichting rond gekregen waarbij het duidelijk is dat de beoogde veranderingsprocessen gericht zijn op een verdere professionalisering van het provinciaal beleid. Applaus op alle banken zou ik zo zeggen, maar toch wil ik ook een kanttekening maken. De beleids- en beheerscyclus zal enkel een succesvol beleidsinstrument kunnen worden, in de mate dat de volledige organisatie, en hiermee bedoel ik zowel de mandatarissen, de leidinggevende ambtenaren en het personeel op de werkvloer, zich volmondig wil engageren in dit veranderingsproces. Een kritische succesfactor (voilà, u kunt best nu al wennen aan de nieuwe terminologie) is de mate waarin elk van de betrokken actoren zijn rol in deze beleids-en beheerscyclus opneemt. Enkel dan kan de vernieuwing waar we voor staan ook een meerwaarde betekenen; indien het verhaal beperkt blijft tot een boekhoudkundige vernieuwing, voorspel ik de frustratie van opnieuw een pak documenten die geen beleidsrelevante info opleveren.

Ook in het kader van de discussie rond de interne staatshervorming is het absoluut noodzakelijk dat we voor onze provincie niet alleen duidelijke doelstellingen formuleren, maar ook dat we in staat zijn om te evalueren of we het beoogde doel bereiken en waar bijsturing nodig is.

De voorliggende verandering is al in gang gezet met de beleidsnota nieuwe vorm, en ik wil de intentie van de deputatie en het MAT benadrukken om op de ingeslagen weg verder te gaan en hierrond een succesvol verhaal te kunnen schrijven. Volgende stappen zullen ondermeer betrekking hebben op het meten van de mate waarin de doelstellingen gerealiseerd worden (via indicatoren) en op het bijsturen van het beleid bij het niet of onvoldoende realiseren van deze doelstellingen.

7. Het Groenboek

Het Groenboek van de Vlaamse Regering dat de contouren voor een interne Vlaamse staatshervorming schetst is genoegzaam bekend bij alle betrokken partijen. Ik trap ongetwijfeld een open deur in met de stelling dat het Groenboek de provincies niet gunstig gezind is. Meer zelfs, het is mijn overtuiging dat een onverkorte uitvoering van alle bepalingen van het Groenboek de beleidskracht van de provincies definitief zal ondermijnen.

Waar de analyse rond de nood aan een interne staatshervorming, met bestuurskrachtiger lokale besturen en met maximaal twee bestuursniveaus aanwezig per beleidsomein, perfect verdedigbaar en logisch opgebouwd is, verdwijnt dit alles toch sterk naar de

achtergrond bij de aangereikte oplossingen. Geen fusies om tot bestuurskrachtiger gemeenten te komen, geen ingrijpen in de talrijke organische gegroeide samenwerkingsverbanden, intercommunales.... Wat overeind blijft als oplossingen voor de bestuurlijke verrommeling beperkt zich quasi uitsluitend tot maatregelen rond het provinciale niveau. En de voorgestelde maatregelen zijn zo ingrijpend dat het binnen het kader van de bespreking van het provinciaal budget onmogelijk is om dit onderwerp blauw blauw te laten.

Onderwijs, cultuur, sport, welzijn, het zijn vier provinciale beleidsdomeinen die door het groenboek bedreigd zijn en waar het wegvallen van onze provinciale bevoegdheden niet enkel zwaar snijdt in onze budgetten en personeelsbestand, maar ook de andere spelers op dit beleidsdomein zal treffen.

a. Impact op budget en personeelsbestand

Voor wat betreft de impact op ons budget en personeelsbestand berekende het MAT dat de rechtstreekse impact op het personeelsbestand 332 VTE zou bedragen; de werkingskredieten en overdrachten (subsidies) zouden met 25 mln EUR verminderen. In deze cijfers, gebaseerd op een eerste inschatting van de impact van het Groenboek is dan nog geen rekening gehouden met de ondersteunende diensten.

Een aantal cijfers spreekt boekdelen : onverkort uitvoeren van het Groenboek vermindert het gewone uitgavenbudget van 246 mln naar 148 mln EUR (oa door de zware impact onderwijs), ofte 39.8% van alle uitgaven. Deze cijfers vormen het minimum minimorum : impact op de ondersteunende diensten is nog niet doorgerekend, maar zal ook wezenlijk zijn.

Nog een bedenking : het verschuiven van bevoegdheden van de provincies naar andere bestuurlijke niveaus houdt GEEN besparing in : beweren dat de provinciale scholen, musea, het sport- of welzijnsbeleid door een andere overheid veel goedkoper zouden kunnen, lijkt me niet getuigen van veel kennis van het werkveld.

SIMULATIE GROENBOEK

Kostensoort	Bedrag	%
impact groenboek	98 059 356	39,8%
Resterend budget	148 275 325	60,2%
Totaal	246 334 681	60,2%

De sterke daling van de personeelsuitgaven is mee te verklaren door het verdwijnen van het provinciaal onderwijs. De daling van de overdrachten met 41.8% geeft duidelijk aan dat ook het werkveld (onze klanten) zwaar zullen geraakt worden.

Kostensoort	2011		simulatie groenboek		% verschil
	Bedrag	%	Bedrag	%	
Personeel	128 640 277	52,22%	59 604 237	40,20%	-53,7%
Werkingskosten	29 303 213	11,90%	22 864 934	15,42%	-22,0%
Overdrachten	53 770 507	21,83%	31 298 070	21,11%	-41,8%
Schuld	34 620 684	14,05%	34 508 084	23,27%	-0,3%
Totaal	246 334 681	100,00%	148 275 325	100,00%	-39,8%

De nog niet berekende impact op de ondersteunende diensten mag ook niet onderschat worden. Als het onderwijs of de provinciale musea verdwijnen als provinciale attributie, heeft dit een rechtstreekse en wezenlijke impact op bv. het patrimoniumbeheer, het personeelsbeheer, ICT,... Volgens minister Bourgeois zullen de mensen en middelen samen met de attributies overgeheveld worden, en zou er geen sociaal bloedbad dreigen. Ik zou toch willen aandringen om niet halsoverkop dergelijke ingrijpende hervormingen door te voeren, zonder een duidelijk zicht te krijgen op de reële impact voor het provinciaal bestuursniveau en het betrokken personeel. Uiteraard is het aan de Minister en de Vlaamse Overheid het bewijs van efficiëncywinst te leveren,... "actori incumbit probatio".

b. Impact op het werkveld

Als provinciebestuur worden we in onze beleidskracht zwaar geraakt door de voorstellen uit het Groenboek, maar uiteindelijk zijn het de talrijke organisaties en initiatieven in de persoonsgebonden aangelegenheden die rechtstreeks zullen getroffen worden als de provincie zich uit deze sectoren (cultuur, sport, onderwijs, welzijn) moet terugtrekken. Ik weet dat minister Bourgeois beloofd heeft dat er niemand zal getroffen worden door de voorgestelde maatregelen, maar of de minister dat ook hard kan maken weet ik nog niet zo zeker. Gelet op de huidige bezuinigingsronde die de Vlaamse regering doorvoert en in tal van sectoren commotie teweegbrengt (ik denk aan het cultuur- en milieubeleid) zullen de gesubsidieerde organisaties de plannen rond de provincies ongetwijfeld met argusogen opvolgen.

Wie een mooi beeld wil krijgen van de door Oost-Vlaanderen gesubsidieerde organisaties, verwijs ik graag naar de subsidielijst in het bijlagenboek. Per functie worden de subsidies opgesomd : talrijk en gevarieerd, voor zeer grote en kleinere bedragen, maar telkens met focus op maatschappelijke relevantie en vernieuwend beleid.

Vermoedelijk zullen de subsidies aan onze "centers of excellence" (NTGent, Vlaamse Opera, Filmfestival, Festival van Vlaanderen, Vooruit) vlot worden bijgepast door Vlaanderen, maar zal Vlaanderen dat ook doen voor organisaties die het met veel minder middelen of een kleinere uitstraling moeten stellen ?

Maar zelfs los van het centenverhaal blijft het mijn overtuiging dat het voor de bestuurlijke organisatie van Vlaanderen een verschraving is als de Provincies een gesloten taakstelling krijgen opgelegd. Het verleden toont aan dat de laboratoriumfunctie, waar de provincies terecht prat op gaan, op vele vlakken een vernieuwend beleid heeft mogelijk gemaakt. Een verkozen bestuur moet over volheid van bevoegdheid en fiscale autonomie

beschikken. Wat Vlaanderen zelf vraagt kan het toch anderen niet ontzeggen. Dit sluit niet uit dat er afspraken gemaakt worden, convenanten afgesloten...ook dat maakt deel uit van de volle bevoegdheid en is helemaal in lijn met het huidige artikel 2 van het Provinciedecreet. Hopelijk zal het debat rond het groenboek ook één en ander in een juister perspectief plaatsen.

Concluderend rond het Groenboek :

Ik kan enigszins akkoord gaan met het streven van Minister Bourgeois om nog maximaal twee beleidsniveaus per beleidsdomein te laten werken, met dien verstande dat het in vele gevallen nuttig en relevant is dat één van die twee beleidsniveaus precies de provincie is. Met een "understatement" vrees ik dat de minister hier een andere visie op nahoudt. Ik geloof in de subsidiariteit (wat je op een lager niveau kan beslissen moet je niet op een hoger niveau regelen). Toch blijft het nuttig om in vele gevallen al de beschikbare bestuurskracht te bundelen. Het begrip "multilevel governance" (oeps ik doe het opnieuw, een Engelse term) komt niet zomaar het bestuurlijk landschap binnenwaaien.

Essentieel voor de provincies is dat artikel 2 van het provinciedecreet overeind blijft. Het decreet is nog maar vijf (5) jaar oud en vormt een merkwaardig compromis : primair een open taakstelling, gespecificeerd rond drie accenten :

- Bovenlokaal
- Streekbestuur
- Ondersteuning op verzoek van andere overheden

Deze decretale missie is niet bevoeggend, maar laat maatwerk toe, waarin precies de provincies hun expertise ruimschoots bewezen hebben. Maatwerk is onze sterkte waarbij we als ondersteunend bestuur (depanneur) vaak het bestuurlijke gat dichtrijden en juist daardoor veel mogelijk maken. Voor sommigen is een depanneur niet meer nodig, maar dan vergeet men wel eens dat zelfs een Rolls Royce ook in de problemen kan komen.

De open taakstelling is echt nodig :

- Een verkozen bestuur moet een open taakstelling hebben om zo zelf haar prioriteiten te kunnen leggen en die ook zelf te financieren middels eigen fiscaliteit.
- Verantwoording over de gemaakte keuzes dient op gezette tijden te worden afgelegd aan de kiezer, zo hoort het in een democratie.

Een open taakstelling sluit echter geen zins uit dat er afspraken met de andere bestuursniveaus gemaakt worden. Dit kan perfect op legislatiebasis gebeuren, en zo verwerkt worden in het strategisch meerjarenplan van de provincie. Of, indien minister Bourgeois de provincies deze vrijheid niet gunt of ons niet vertrouwt, kunnen afspraken tussen de onderscheiden bestuursniveaus perfect vastgelegd worden in decretale legislatieconvenanten. De provincies willen de discussie aangaan, met een open vizier en zonder verborgen agenda. Hopelijk geldt dit ook voor de andere actoren op het Groenboek(slag)veld.

8. Eigen specifieke beleidsdomeinen – attributies als 1^e gedeputeerde

Financieel beleid

Budgettaire evenwicht

- financieel meerjarenplan 2011-2014 sluit met een ruim saldo in 2014: +28 mln EUR.
- budget 2011 sluit met een boni van 32.7 mln EUR, het tekort eigen dienstjaar wordt beperkt tot minder dan 8 mln EUR.
- **fiscale druk blijft ongewijzigd:**
 - Opcentiemen op onroerende voorheffing blijven sinds 2001 onveranderd op 295.
 - tarieven Algemene provinciebelasting: indexatie blijft beperkt tot 1.3 %.

Nieuwe initiatieven

- de strikte budgetbeheersing creëert de nodige beleidsruimte om het bestaande beleid onverkort verder te zetten en nieuwe initiatieven mogelijk te maken.
- Op 25 juni 2010 heeft de Vlaamse regering het "besluit betreffende de nieuwe beleids- en beheerscyclus" goedgekeurd. Dit besluit bepaalt de inhoud van de beleidsrapporten en de regels voor de boekhouding. Het betreft dus niet alleen een nieuw financieel instrumentarium, maar ook de regels voor de inhoudelijke planning, de uitvoering en de evaluatie aan de hand van beleidsdoelstellingen en actieplannen. In 2011 worden een aantal voorbereidende stappen gezet om in één van de komende jaren volledig in het vernieuwde systeem te kunnen instappen, ten laatste in 2014

Investerings

- de prioriteitenlijst 2007-2012 wordt verder afgewerkt. De meeste projecten zijn in fase van uitvoering.
- opnieuw meer middelen voor **groot onderhoud van het patrimonium**. Een degelijk onderhoud, rendeert op lange termijn. Focus op **rationeel energiegebruik en duurzaamheid**

- een deel van de geplande investeringen wordt gefinancierd met eigen middelen (4.7 mln EUR) evenals de participatie in het Waalse Kroom-project (voor 2011 5.6 mln EUR).

Pensioenfonds OFP

De bijdragevoet wordt verhoogd van 27% naar 29.5% (bijdragevoet RSZPPO - Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten - is verhoogd van 29.5% naar 32.5% werkgeversbijdrage). Op basis van de verhoogde bijdragevoet en de verwachte toekomstige evoluties, is een **aangepast financieringsplan** opgesteld dat zal ingediend worden bij het CBFA (Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen).

Communicatie

- het accent ligt op het verder uitvoeren van **regiomarketingplan en promotie van de regio Oost-Vlaanderen**: inwoners en niet-Oost-Vlamingen moeten weten wat de identiteit is van deze provincie. Het regiomarketingplan is opgebouwd rond vier pijlers: fiets- en wielerveiligheid, kennis en innovatie, cultuur en water.

Landbouw

- bevorderen van de ruimtelijke ontwikkelingskansen voor de professionele land- en tuinbouw: toepassen van het **beleidskader voor glastuinbouw** met speciale aandacht voor het ontwikkelen van duurzame glastuinbouwclusters (project Stokstorm in Kruishoutem en glastuinbouwcomplex in Beveren).
- verbeteren van de **landschappelijke integratie**: expertise op het vlak van landschap wordt verfijnd door het uittekenen van landschapsbedrijfsplannen, het geven van adviezen inzake agrarische architectuur en de organisatie van de Provinciale Kwaliteitskamer voor Oost-Vlaanderen.
- promoten van **duurzame bedrijfssystemen** op vlak van o.a. waterbeheer, gewasbescherming, erosie ... Er worden acties uitgewerkt in functie van duurzame bedrijfsvoering. Er is aandacht voor het sociale aspect van landbouwbedrijfsvoering.
- stimuleren **natuurlijk landbouwbeheer** met herhaling van de succesvolle actie '**verbijsterende bijen**' waarbij gratis bloemenzaad ter beschikking gesteld wordt.
- kennisuitbouw ondersteunen door het organiseren en financieren van het **toegepast wetenschappelijk onderzoek** via de proefcentra en het betoelagen van verenigingen.

- **gebiedsgerichte werking** begeleiden en **bevorderen projectwerking** in kader van het Europese en Vlaams beleid. De inhoudelijke voorbereidingen voor de programmaperiode 2014-2020 worden opgestart.
- deelnemen aan beurzen, uitgeven van brochures, organiseren van studiedagen om de kennis over landbouw en platteland te verruimen en het imago te verbeteren.

Platteland

- het Oost-Vlaamse platteland wordt gedragen door de land-en tuinbouw als belangrijkste ruimtegebruiker, maar vervult ook uiteenlopende functies als woon- en werkgebied en als recreatieve ruimte en functioneert in nauwe verbondenheid met stedelijke gebieden.
- Uitgangspunt voor het plattelandsbeleid blijft de Oost-Vlaamse visietekst 'Buitengoed, Goed buiten'. Met de hulp van Vlaanderen en Europa wordt gebiedsgerichte samenwerking begeleid en gefinancierd.
- afstemmen aanbod aan **landbouw- en plattelandseducatie**. In 2011 wordt de kwaliteitszorg verder uitgebouwd en worden eigen initiatieven opgezet. Schoolbezoeken aan de boerderij worden gestimuleerd via een subsidiereglement. De uitbouwen van de **Huysmanhoeve** tot landbouw- en plattelandseducatief centrum wordt geconcretiseerd in een plattelandsproject.
-

Interne organisatie

- **ICT**

In 2011 wordt verder aandacht besteed aan de bedrijfszekerheid van het netwerk. De huidige telecommunicatie-infrastructuur wordt volledig herbekeken. Nieuwe telecommunicatiecontracten worden onderhandeld. In samenwerking met de dienst Integrale kwaliteitszorg (IKZ) wordt gestart met de uitbouw van een documentenbeheersysteem in combinatie met het verder automatiseren van processen. Digitaliseren en ontsluiten van gegevens zullen daarbij centraal staan.

In 2011 zal ook het printer-copierpark vernieuwd worden en voorzien van een beheersysteem. De kernthema's daarbij zijn: gezonder, groener, minder, goedkoper en efficiënter afdrukken.

- **Juridische aangelegenheden**

Implementeren van een juridisch visum in functie van reglementen en reglementswijzigingen.

- **Griffie**

Bijzondere aandacht gaat naar een nieuwe verslaggeving provincieraad en nieuwe agenda – en notuleringspakket deputatiezittingen.

- **Logistiek**

Het centraal aankoopbeleid zal in 2011 verder afgestemd worden op de behoeften van de interne klant, samen met alle personeelsleden betrokken bij het aankoopgebeuren (inclusief het Provinciaal Onderwijs). De opvolging van overheidsopdrachten gebeurt op basis van specifieke software. Het beheer van de pool met dienstwagens wordt gecentraliseerd bij de cel verzending en transport. Het onthaal van en de dienstverlening aan de bezoekers in de provinciale gebouwen wordt geoptimaliseerd.

9. Slotwoord

In mijn slotwoord hink ik op twee gedachten.

Positief over het door de deputatie voorgestelde budget, dat een budgettair gezonde provincie laat zien die toch sterk aanwezig blijft in tal van beleidssectoren. Met ruimte voor nieuwe beleidsaccenten. Voor het grootste deel zal daarover allicht een grote consensus bestaan.

Negatief, of beter "bezorgd", over de door Vlaanderen gewenste richting van de interne staatshervorming, die – als je het mij vraagt – enigszins voorbijgaat aan wat de provincies in het verleden gerealiseerd hebben en aan hun actuele maatschappelijke relevantie. Ik mis in de teksten die vandaag circuleren het bewijs van de beoogde efficiëntiewinst bij de voorgestelde maatregelen. De beste interne staatshervorming is die die bestuurlijke rust brengt, efficiëntiewinsten genereert, echt decentraliseert door o.m. een consequente toepassing van het subsidiariteitsprincipe.

Tom Lanoye is de auteur van een interessant artikel over Jacob Zuma en Zuid-Afrika in Ons Erfdeel, mei 2010. Hij citeert er één van de eerste Spaanse democratisch verkozen premiers na Franco die men vroeg wat hij nu echt wilde veranderen in Spanje. En het antwoord was : "I don't want Spain to change, i want it to relax"(ik wil Spanje niet doen veranderen, ik wil rust brengen).

Ik weiger om negatief te denken en zie in het komende budgetdebat een gelegenheid om bij uitstek nog maar eens aan te geven waar de provincie Oost-Vlaanderen allemaal voor staat en hoe wij wel het verschil kunnen maken in bestuurlijk Vlaanderen. Ik ben er van overtuigd dat we met ons allen een inhoudelijk sterk debat zullen voeren. In een vroegere slagzin luidde het als volgt : "De Provincie doet verdacht veel voor u". Ik hoop en spreek de wens uit dat deze besprekingen in deze raad er mee toe bijdragen dat ook de auteurs

van het Groenboek daarvan overtuigd worden, minstens willen luisteren naar de argumenten.

Alexander (Sander) Vercamer

Eerste gedeputeerde Provincie Oost-Vlaanderen